

Innsigelser om at en sak er underlagt voldgift må fremmes for forliksrådet

Ørjan Salvesen Haukaas
Partner

Mohsin Ramani
Partner, Head of Insurance

Høyesterett avgjorde i kjennelse 1. november 2023 ([HR-2023-2055-A](#)) når og hvordan en voldgiftsinnsigelse skal fremmes uten å bli prekludert.

Etter [voldgiftsloven § 7](#) skal domstolene avise søksmål om krav som er underlagt voldgift, dersom parten begjærer avvisning senest samtidig som den går inn på sakens realitet. I saken for Høyesterett var spørsmålene både hva som skulle til for at en part hadde gått inn på saken realitet, og om hvilke krav som stilles til at en part har påberopt voldgiftsinnsigelsen. I tillegg var det et spørsmål hvilken betydning det hadde den eventuelt manglende påberopelse av voldgift hadde skjedd for forliksrådet, som er en semi-domstol og ikke en del av de alminnelige domstoler. Høyesterett vurderte om den etterfølgende saken for tingretten var et annet søksmål enn saken for forliksrådet, slik at parten fikk en ny mulighet til å komme med voldgiftsinnsigelsen for tingretten.

Høyesterett kom til at man går inn på sakens realitet så snart man bestrider kravet, selv om det ikke begrunnes. Høyesterett kom videre til at det var mulig det ikke var nødvendig å legge ned påstand om avvisning for å påberope voldgift, i alle fall ikke for forliksrådet, men at det i alle fall måtte komme frem at man mente saken var underlagt voldgift og at domstolene ikke var kompetente. Innsigelsen var derfor tapt for forliksrådet i den saken. Høyesterett kom til slutt til at det da var for sent å fremme innsigelsen for tingretten, siden innsigelsen ikke (også) senest ble fremmet da kravet ble bestridt for forliksrådet.

Våre prosedyreadvokater [Ørjan Salvesen Haukaas](#) og [Mohsin Ramani](#) fremholdt tidligere i høst i artikkelen [«Vil Høyesterett oppheve forliksrådsfella for voldgiftsinnsigelser?»](#) publisert i Rett24 at søksmålet for tingretten var et

nytt søksmål, og at voldgiftsloven derfor burde gi en ny mulighet for å gjøre gjeldende voldgiftsinnsigelse, selv om det ikke var gjort for forliksrådet.

Høyesterett deler altså ikke denne oppfatningen. Høyesterett mener at endringen av litispændensvirkningen fra tvistemålsloven til tvisteloven ikke får betydning for forståelsen av voldgiftsloven § 7 og at hensynet til prosessøkonomi taler for at innsigelser bør framsettes allerede for forliksrådet.

Vi er enig med Høyesterett i at litispændensvirkningen i seg selv ikke kaster mye lys over hvordan voldgiftsloven § 7 skal forstås. Det er ikke litispændensvirkningen som fastslår om søksmålet i forliksrådet er avsluttet eller ikke ved innstillingen. Høyesterett drøfter derfor spørsmålet om «*søksmålet*» i voldgiftsloven § 7 etter vår oppfatning på feil premisser, og kun ut fra én av flere virkninger i tvisteloven som kaster lys over hvorvidt et gitt søksmål er avsluttet.

Høyesterett har tidligere lagt til grunn, blant annet i [Rt. 2013 s. 1303](#), at søksmålet i forliksrådet er avsluttet når det er innstilt, ved at det faller inn under [tvisteloven § 18-3](#) tredje ledd om at "*søksmålet [...] ender uten dom*". Dette poenget drøfter ikke Høyesterett eksplisitt i sin kjennelse. Dersom søksmålet i forliksrådet har endt uten dom, er det vanskelig å se at søksmålet i tingretten kan være det samme søksmålet, selv om det gjelder samme rettsforhold. I alle fall er det i så fall "samme søksmål" i en annen betydning, nemlig at det er et søksmål som er så likt det forrige søksmålet at det ville blitt avvist på grunn av litispændensvirkningen dersom det fortsatt hadde versert.

I avsnitt 61 skriver Høyesterett at det "*ikkje [er] noko i ordlyden som talar for ei ordning der kvar instans vert vurdert isolert etter § 7*". Det er vi enig i og er i tråd med arbeidsgruppen for UNCITRALs modellovs enighet om at mangelen på å fremme voldgiftsinnsigelsen (kun) skulle få effekt for «*subsequent phases of the court proceedings*» (A/CN. 9/264 side 24). Det tilsier at mangelen får effekt mellom tingretten, lagmannsretten og Høyesterett, fordi «*søksmålet*» ikke ender mellom hver instans. Det har neppe overføringsverdi til hva som gjelder etter at forliksrådet har avsluttet søksmålet med sin innstilling, da forliksrådet da ikke er en "instans" i samme betydning som de andre domstolsinstansene. Forskjellen fra henvisning til innstilling, var nettopp at førstnevnte henviste søksmålet til fortsatt behandling i tingretten, mens sistnevnte bare avslutter saken.

At søksmålet i forliksrådet er samme søksmål som søksmålet i tingretten i voldgiftslovens forstand kan for så vidt være riktig, men drøftelsen av spørsmålet kun ut fra hvorvidt litispændensvirkning er i behold eller ikke, mener vi ikke er tilstrekkelig begrunnelse. Uansett må vi naturligvis forholde oss til at Høyesterett nå har avgjort at søksmålet i tingretten er samme søksmål som i forliksrådet i voldgiftslovens forstand.

Høyesterett legger antagelig stor vekt på hensynet til prosessøkonomi. Det vil være en enkel regel at kravet kan fortsette for norske alminnelige domstoler dersom innsigelsen blir tapt allerede i forliksrådet, i stedet for at partene (unødvendig) bruker ressurser på å inngi stevning til tingretten. Det kan kanskje også virke som en felle med hensyn til foreldelsesavbrudd, dersom en part ikke fremmer voldgiftsinnsigelsen umiddelbart for forliksrådet, men i stedet venter til saken er tatt inn for tingretten som kan ta lang tid.

Argumentet om prosessøkonomi kunne imidlertid blitt vektlagt motsatt vei, og det er ikke gitt at hensyntet til prosessøkonomi egentlig tilsa en spesifikk løsning i saken som stod for Høyesterett. Det er (unødvendig) kostnadsdrivende at partene må undersøke og påberope voldgiftsinnsigelser allerede for forliksrådet for å

unngå at de går tapt i det eventuelle senere søksmålet for tingretten, slik at hensynet til prosessøkonomi i saker som ikke er underlagt voldgift tilsier at en bør kunne avvente til tingretten.

Forliksklager er heller ikke alltid så presist formulert at det er enkelt å fastslå hvilket krav som gjøres gjeldende og hva grunnlaget for det er. Det å vurdere om kravet da er underlagt voldgift er ikke nødvendigvis enkelt. Det at den andre parten har anlagt saken for forliksrådet til tross for voldgiftsavtalen, tyder også på at problemstillingen som regel vil oppstå i de mer tvilsomme situasjonene, og at det derfor vil være kostnadsdrivende å måtte ta stilling til om kravet er underlagt voldgift eller ikke.

Et annet spørsmål som Høyesterett ikke drøfter, men som heller ikke var nødvendig for resultatet, er om voldgiftsinnsigelsen nå kan bli prekludert dersom den ikke fremmes i tilsvaret for tingretten, dersom den rettidig ble påberopt for forliksrådet. Dersom den nå ikke kan prekluderes, vil det i så fall innebære at tingrettssaken kan versere i lang tid før innsigelsen fremmes igjen.

Det er dermed ikke gitt at prosessøkonomiske betraktninger totalt sett da nødvendigvis faller ut i favør av at voldgiftsinnsigelser må fremmes for forliksrådet.